

N:o 5.

Redaktör och utgifvare:
FRANS J. HUSS.

Expedition:
Olofsgatan 1 (Hötorget 6), 1 tr. ö. g.

NORDISKT MUSIKBLAD.

Stockholm den 4 Mars 1892.

Pris:
Helt år 5 kr. — Lösnummer 25 öre.

Annonspris:
10 öre petitraden (15 öre utl.)

Ärg. 12.

Amilcare Ponchielli.

Ramnet på kompositören till operan »Gioconda», hvarmed vår operapublik helt snart får göra bekantskap, har hittills varit föga känt här uppe i Norden; en och annan gång har man sett det på våra konsertprogram, men det verk som förskaffat honom hans stora rykte som scenisk tonsättare, den ofvannämnda operan, har icke trängt sig fram lika oemotståndligt, som t. ex. hans unge landsman Mascagnis första lilla operaverk. Med »Gioconda» anses dock Ponchielli ha eröfrat andra rummet bland Italiens operakomponister på sin tid. Det första intager naturligtvis Verdi. Men kanske tänker man då tillika på Ponchiellis produktivitet som komponist ty man bör ej förgäta att Arrigo Boito med sin enda opera »Mefistofeles», i omarbetadt skick gifven i Bologna året före »Giocondas» premiére i Milano, gjort sig långt mer bekant än den sistnämnda operans komponist.

Med anledning af »Giocondas» upptagande på vår operascen meddela vi i dag Ponchiellis porträtt och biografi.

Amilcare Ponchielli föddes den 31 augusti 1834 i Paderno Fasolare — nu kalladt Paderno Cremonese.*) Ende sonen till den skicklige organisten Giovanni Ponchielli, erhöi han af honom undervisning uti musikens

*) Liten ort 12 kilometer norr om Milano.

första grunder. Gossens framsteg och naturliga gåfvor voro så stora, att han snart sändes till Casabuttam för att under den framstående organisten Gomo Francescos ledning ytterligare utbildas sig. Vid 11 års ålder blef han elev vid Milanos konservatorium efter att ha aflagt en utmärkt examen. Hans första lärare voro Angelini, Rossi och Frisi samt den utmärkte Mazzucato,

för hvilken han studerade harmoni. Han lemnade konservatoriet 1854 utrustad med »Diploma di maestro». Han hade då studerat flere instrument samt komposition och 1851 tillsammans med andra tonsättare skrifvit operetten »Il Sindaco Babbeo», som vann god framgång. Vid 21 års ålder, fullbordade han sin första opera »I Promessi Sposi» 1855. Libretton, ett verk af flera

amatörhänder, förklarades emellertid af operadirektörerna omöjlig.

Ponchiellis framtid såg nu mörk ut, men i sitt betryck fann han en uppmuntrande och deltagande vän i Bartolo Piatti, som varmt intresserade sig för honom och uppmuntrade honom att ej sluta upp att komponera. Han erbjöd Ponchielli 1,000 francs pr år under 3 år, utförde sjelf alla detaljarbetena samt nöjde sig med 5 procent af inkomsterna. Ponchielli var vid denna tid bosatt i Cremona, hvarest han gaf musiklektioner och förrättade organisttjensten i kyrkan St. Ilario samt fick sedan anställning som musikdirektör vid nationalgardet. 1859 fullbordade han första och andra akterna af en opera, benämnd »La stella del Monte». Äfven med denna hade han otur, ty librettoförfattaren, som under tiden fått en förmögnare kund, tog sin text tillbaka. Året förut hade Ponchielli för Teatro Carignano i Turin skrifvit en opera »Bertrando och Bomio» men

den blef heller aldrig uppförd. Tonsättaren, som fann de därför bestämda sångerna fullkomligt omöjliga, tog operan tillbaka. Han lefde nu under nästan torftiga omständigheter, men fortsatte likväl att arbeta. 1861 på våren ljusnade dock utsigterna, då han blef erbjuden direktörsplatsen i »Banda musicale» (musikföreningen) i Piacenza.

I Cremona uppfördes 1861 en ny opera af honom »La Savojarda», hvilken sedan omarbetad gafs under namnet »Lina» i Milano 1877.

Den 26 december 1863 gick hans opera »Roderico, Re dei Goti» öfver Teatro Communales scen i Piacenza. Återigen hade han otur, ty barytonen, som uppbar hufvudrolen, var så indisponerad, att Ponchielli motsatte sig operans uppförande. Operan uppfördes det oaktadt, men blef så kyligt mottagen, att den genast derefter nedlades.

En messa, som 1864 komponerades för St. Ilario, uppfördes med stor framgång, och lyckan började småningom att le mot den hårdt pröfvade konstnären. Han blef nu kallad till direktör för Banda Comunale i Cremona, och hans årslön höjdes från 1,200 till 2,000 lire. Samma år skref han med anledning af Dantes 600-årsjubileum en »Episod med motiv öfver Francesca da Rimini» och en »Invocation till Dante». Båda dessa arbeten mottogos med förtjusning, och kompositören i Cremona började nu alltmer tilldraga sig publikens uppmärksamhet. 1872 uppfördes hans första opera »I Promessi Sposi» på Teatro Dal Verme i Milano och med fullständig framgång, ehuru ej i förtjenst jemförlig med den form, som operan sedermera erhölet. 1873 skref han det melodramiska skämtet »Il parlatore eterno» och för la Scala i Milano baletten »Le Due Gemelle». Äfven denna mottogs med entusiasm, och enskilda stycken derur hafva spelats på lördagskonserterna i »Crystal Palace» i London och i andra af kontinentens städer.

Ponchielli ingick 1874 äktenskap med Teresina Bambilla, hvilken utfört Lucias rol i hans opera »I Promessi Sposi», då denna i förnyad gestalt uppfördes i Milano, och hon är fortfarande en utmärkt tolk för sin mans mästerverk. Samma år gick hans femte opera »I Lituani» öfver La Scalas scen med stor succés. Uppmuntrad genom dessa framgångar, bosatte han sig i Milano, hvarest »I Lituani» uppfördes med oförminskad framgång på La Scala under hela karnevalstiden 1874—75.

År 1875 fullbordade han kantaten »à Gaetano Donizetti» till öfverflyttningen af dennes stoft och började detta år allvarligt arbeta på det verk, *La Gioconda*, hvilket skulle bereda honom plats bland de förnämsta moderna operakompositörerna. Libretton till denna opera, delvis tagen ur Victor Hugos dram »Angelo», är särdeles verkningsfull och måste äfven utan den

ansläende musiken fångsla uppmärksamheten. Librettens författarens namn uppgifves vara »Tobia Gorrio», under hvilket dock döljer sig Arrigo Boito, »Mefistofeles» berömd librettist och kompositör.

»Gioconda» uppfördes på La Scala i Milano första gången den 8 april 1876 med damerna Mariani (Gioconda), Biancolini (Laura) och Barlani-Dini (den blinda) samt herrar Gayarre (Enzo) och Aldighieri (Barnaba) i hufvudrollerna. För Giocondas rol kunde man ej träffa en bättre sängerska än signora Mariani, hvilken apparition, gripande spel och lysande röstmedel tolkade den olyckliga hjeltinnan på ett öfverträffligt sätt. De andra representanterna för de qvinliga rollerna Biancolini och Barlani-Dini voro värdiga motspelare, och herrar Gayarre och Aldighieri satte kronan på verket. Auktoriteterna bland musikrecensenterna skyndade sig att i »Gioconda» tillkännagifva ett arbete af första rangen, och den framstående kritikern Filippi skref i tidningen »La Perseveranza»: »Med undantag af Verdi har tills dato ej i Italien funnits någon mer musiker än Ponchielli i stånd att skriva en opera af så stor betydelse och förtjenst som Gioconda.»

Roms, Venedigs och Genuas med flere städers musikkritici återupprepade loforden från Milano; Gioconda blef med ens den mest populära operan på italienska lyriska scenen. Ponchielli var likväl ännu ej fullt belåten med sin opera utan arbetade under de 3 följande åren allvarligt att få den i den gestalt, den nu innehar. I den första hade han uteslutande följt de konventionella italienska formerna; i den genomsedda och omarbetade editionen kastar han dessa åt sidan och låter framför allt utvecklingen af den dramatiska handlingen komma till sin fulla rätt.

Den nyreviderade operan uppfördes i december 1879 i Genua och på la Scala i Milano 1880 och emottogs med entusiasm af den musikaliska allmänheten och ledarne af den musikaliska opinionen samt uppväckte särskildt beundran för den helt och hållet nya finalen i tredje akten. Signor Filippi, som så mycket lofordat originaloperan slösade än ytterligare med beröm öfver operan i dess nya gestalt.

Efter »Gioconda» följde 1880 »Il figliuol prodigo» och »Marion Delorme», 1885. Hans sista opera var »Aldona». Utom de nämnda operorna har han skrivit den outgifna »Bertrande del Bormio» och den ofullbordade »I Mori di Venezia». Ponchielli har vidare skrivit en sorgmarsch för militärmusik till Manzoni's begrafning, med titel »Il 29 maggio», en »Fantasia militare», kantater och sånger, deribland »Eternamente» med piano och violoncell, andlig musik för kyrkan St. Maria maggiore i Bergamo m. m.

Alla hans kompositioner vittna om

ursprunglighet och melodirikedom i förning med glänsande instrumentation, ett praktstycke af harmonisk och kontrapunktisk skicklighet.

Ponchielli, som tillbragte sitt sista decennium i Milano, der han på senare våren var lärare i komposition vid konservatoriet, afled der den 16 jan. 1886. Den 5 sept. samma år aftäcktes ett monument öfver honom i hans födelseort, och d. 14 maj 1888 invigdes i konservatoriet i Milano en minnessten med bröstbild af den så högt värderade italienske tonsättaren.

Några erinringar vid Fritz Arlbergs »försök till en naturlig och förnuftig grundläggning af tonbildningsläran».*)

Det är ett i många delar framstående arbete hr Arlberg här presterat, framför allt i formelt hänseende. Men det hade varit önskligt för författarens egen skull, att han afhållit sig från en del öfvermodiga och hänsynslösa yttranden, hvilka, åtminstone i sansadt och opartiskt folks tanke, ej så litet förringa arbetets värde äfvensom deras aktning för författarens omdömesförmåga. Ja, det förefaller t. o. m. som om förf:n i ett och annat afseende rent af gjort sig skyldig till en smula »mauvaise foi». Eller hvad skall man t. ex. kalla hans egendomliga taktik att slå ihop alla sånglärare, som han vill åt, till en enda skola — »den gamla skolan», såsom han kallar den — om än deras respektive metoder äro aldrig så vidt skilda från hvarandra? Genom en dylik mefistofeliskt fyndig vändning lyckas förf:n bibringa den stora mängden af mindre kritiske läsare den upfattningen (äfven om han ej direkt i ord gör sig skyldig till en dylik orättvisa), att hvar och en af de felaktigheter, de absurditeter, för hvilka han, med eller utan skäl, beskyller någon viss namngifven sånglärare, också gäller hvarje annan sånglärare — utom hr Arlberg sjelf, förstås; han är ofelbar!

Ibland är förf:n t. o. m. nog oförsigtig — eller hänsynslös — att direkt fästa de beskyllningar, han gör hela den »gamla skolan», vid bestämdt namngifna sånglärare (och lärarinnor), hvilka bevisligen *icke* göra sig skyldiga till det ifrågavarande felet; så t. ex. anför han, utom sånglärarne Berg och Günther, äfven Dannström, Signe Hebbe, Vendela Andersson och, i en artikel i N. Dagl. Allehanda för den 1 juli 1891, äfven fru Holmboe-Schenström, såsom undervisande i ett otydligt text-

*) Det omdöme, som kritiken här och i naboländerna fällt öfver hr Arlbergs bok, delar ej insändaren af denna artikel. Audiatur et altera pars! Vi skola sjelfva snart yttra oss i frågan.
Red.

uttal.*) Om de två förstnämnde skall jag ej yttra mig, eftersom jag ej med bestämdhet känner deras praxis i detta hänseende; men hvad de fyra sistnämnde beträffar, så vet jag genom personlig erfarenhet, att de särskildt lägga vikt vid ett tydligt textuttal.

Nog torde väl alla musikvänner ännu erinra sig, hurusom Vendela Andersson (Dannströms elev), då hon var anställd vid kongl. operan, t. o. m. ansågs vara en af dem, som *bäst* lät höra texten i sång. Jag hörde t. o. m. en och annan påstå, att hennes röst lät tunn, just emedan hon vant sig att fram-sjunga orden så tydligt! (Rätta orsaken torde väl dock ha varit, jämte röstens afgjort ljusa timbre, att den unga konstnärinnan vid den tiden knappast ännu uppnått sin fulla fysiska utveckling och styrka).

Här har emellertid förf:n dragit i härnad mot ett verkligt fel, till hvilket tyvärr allt för många sånglärare göra sig skyldige; men han har, som sagdt, *orättvist* påbördat åtminstone de sistnämnde sånglärarna detta fel; och en dylik förlöpfung gör, att man med en viss reservation upptar hans beskyllningar mot andra lärare, der man ej själf kan kontrollera hans uppgifter.

Men är nu den s. k. »gamla skolans» lära om nödvändigheten af en konstnärlig andning äfven ett dylikt fel, som förf:n på lika goda grunder som det otydliga textuttal eger rätt att kategoriskt utdöma?

Mig förefaller det, som om förf:n under hela sitt angrepp mot den konstnärliga andningen endast haft för ögonen om jag så får säga, *virginala* röster — röster, som ännu ingen okunnig lärare, eller annan orsak krånglat bort —; men om nu eleven redan lärt sig andas på ett sätt, som kan bli hinderligt för sången — hvad då? Låter manne hr A. honom äfven i sådant fall bara »gå på», utan att göra något försök att korrigera hans felaktiga sätt att andas?

Detsamma gäller om munställningen. Förf:n har ingalunda lyckats bevisa, att den munställning, som af den »gamla skolan» anbefalles såsom en lämplig grundställning vid sångstudier, verkligen skulle vara felaktig — d. v. s. hindrande i stället för befordrande sångundervisningens ändamål —; han blott *förlöplig* den, utan att kunna bevisa dess olämplighet. (För att precisera saken, vill jag nämna, att det är den munställning, som anbefalles af den italienska skolan, och som hr

*) Detta angrepp mot sistnämnda aktade sånglärarinnan är ett bevis på, hur lätt hr Arlberg förlöper sig. Han tyckes ha fått höra något rykte om, att det skulle vara ifrågasatt att utnämna fru S. till lärarinnan vid kgl. operans nybildade elevskola, och utan att först ens taga reda på, huruvida det fanns någon verklig grund för detta rykte, publicerar han den ifrågavarande artikeln. Efter hvad vi från pålitligaste källa erfarit, lär denna utnämning aldrig ens ha varit å bane.

Dannström förordar i sin »sångmetod» sid. 13).

Men ingenting är ju i själfva verket lättare, än att förlöpliga och karrikera en sånglärarens föreskrifter till sina elever, äfven om de ha aldrig så godt skäl för sig. Jag önskar, att hr A. varit närvarande i osynlig mätto, när jag första gången hörde hans egen metod beskrivas utaf en af hans elever! — »Hvad har Ni egentligen lärt hos hr A. under hela denna långa tid?» frågade en af de närvarande den ifrågavarande eleven. — »Jo», svarade denne, »jag har fått sitta framför en spegel och truta ut med munnen, så mycket jag kunnat, och sjunga å, tills jag blifvit alldeles trött i käkarna.» — Alla de närvarande brusto i skratt — jag med; men som jag gerna vill vara rättvis och taga de fränvarandes parti, så anmärkte jag, att läraren troligen härmed afsett att korrigera något inrotadt fel hos eleven. »Nej», svarade denne, »på det sättet få vi göra allesammans; — alla hans elever få lära sig att truta ut med munnen och sjunga å.»

Detta berättar jag ej för att sára hr A., utan blott för att visa honom, hur hans eget sätt att persiflera »den gamla skolan» tar sig ut, när det tillämpas på *hans* metod.

I sin bok ger hr A. en mycket plausibel förklaring öfver sitt ofvan citerade tillvägagående (sid. 132—136), och der förefaller saken derföre ingalunda löjlig.

Såvidt jag kan förstå, lägger hr A. en sådan vikt vid denna föreskrift, att man utan öfverdrift kan antaga att, jämte hans bannlysande af alla öfningar i konstnärlig andning, grundskillnaden mellan hans metod och den gamla skolans är den, att hr A. låter sina elever skjuta fram läpparna det mesta möjliga och sjunga å, under det att »den gamla skolan» lärde eleven att sjunga *a* med halföppen mun, »munöppningen oval såsom vid ett otvunget leende», etc.

För hvar och en, som ej afsigtligt vill missförstå sistnämnda regel, är det ju tydligt, att den endast afser att utgöra en utgångspunkt, en lämplig grundställning för elevens förberedande öfningar, och att det ej kan vara meningen, att när eleven är färdig att — låtom oss säga — debutera på en teater, han eller hon då skall stå der och sjunga *a* med halföppen mun, »munöppningen oval», etc. etc., lika litet som det väl kan vara hr A:s mening att, när *hans* elever komma så långt, de skola stå och sjunga å med framskjutna läppar.

Med *metod* i undervisning mena vi ju ej något trollmedel, som med ens gör eleven fullfärdig; utan vi mena, särskildt i afseende på sångundervisningen — de graderade öfningar och hjälpmedel, som användas för att utbildna rösten till högsta möjliga skön-

het och fullkomlighet; och allt, som verkligen tjänar det äsyftade ändamålet är *naturenligt* och *förnuftigt*, om det än vid första påseendet kan förefalla *löjligt*.

Men är det förnuftigt, bör man ju kunna uppvisa *skälen* derför; och de skäl hvarför den »gamla skolan» rekommenderar den af hr A. förkättrade italienska metodens munställning, angifvas af den bekante professor *Siebel* i hans »Lehrbuch des Gesanges», i sammanhang med hans beskrifning deröfver på följande sätt: — »Under öfningarne på vokalen *a* bör tungan hvilat mot nedre tandraden, och munnen hafva en oval form, såsom under ett otvunget leende. Denna munställning har det goda med sig, att den bidrager att hindra spänningar och halstoner såväl som obehagliga förvridningar af ansigtet.»*)

Bästa kriteriet för en metods större eller mindre ändamålsenlighet ligger väl dock uti dess *resultat*. Nu har ju den af hr A. med sådan hänsynslöshet förkättrade »gamla skolan» — eller kanske, egentligare sagdt, den italienska skolan — frambragt de utmärktaste sångare, sådana som t. ex. Rubini, Lablache, Mario, Faure, och sångerskor sådana som Catalani, Malibran, Persiani, Sonntag, Jenny Lind, Pasta, Grisi, Patti, Galli-Marié, Miolan-Carvalho, Trebelli, Albani, Kristina Nilsson, Michaëli.

Sådana namn borde väl åtminstone få bevisa något för metodens duglighet. Vi böra emellertid ej glömma den sanningen, att om en metod än i sig själf är god, kan den dock mycket lätt förfuskas och lemna ett dåligt resultat, när den tillämpas af omdömlösa människor. Konsten i all undervisning är ju att kunna individualisera, så att hvar och en får just det han behöfver för utvecklingen af sina anlag.

Gå vi nu till resultaten af hr A:s metod, så fruktar jag, att de ännu äro allt för få — oaktadt hans nära 20-åriga verksamhet som lärare — för att man af *dem* skulle kunna draga någon *afgörande* slutsats angående hans metods företrädare framför t. ex. den italienska skolans. (Jag håller mig närmast till denna, eftersom hon torde vara den, som hittills åtnjutit det högsta anseendet. Utan att på något sätt vilja förringa den tyska metoden, vill

*) Alla erfarna sånglärare veta, hur stor betydelse ensamt det sistnämnda momentet har för undervisningen; ty får eleven några ovanor i detta hänseende, kunna de ofta bli mycket svåra, ja rent af omöjliga att öfvervinna. Den på sin tid så ryktbare sångläraren *Crescentini* säger i afseende härpå: »Il faut que le chanteur se pénétre de cette vérité, que toutes les fois que l'exécution d'un morceau paraît lui être pénible, il fait partager la même fatigue à ceux qui l'écoutent.»

Möjligen får man tillskrifva den af hr A. förordade munställningen, att han själf, ehuru en skicklig sångare, ej alltid var fri från s. k. halstoner.

jag blott i förbigående erinra om det faktum, att en stor del tyskar alljämt fara till Italien för att utbilda sina röster, hvaremot inga italienare resa till Tyskland för detta ändamål).

De framstående sångerskor hr A. anför, såsom varande hans elever, kunna ju visserligen utgöra vittnesbörd om att hr A. är en god sånglärare, men bevisa ingalunda, att han är i besittning af någon absolut öfverlägsenhet gent emot alla andra, såsom han sjelf vill låta påskina.

Personligen känner jag hvarken Louise Pyks eller Hervor Torpadies historia, och kan således ej alls bedöma den insats, som hr A. gjort i dessa sångerskors utveckling; men i afseende på Anna Klemming känner jag med bestämdhet till följande fakta:

Den unga sångerskan hade sjungit omkring fyra år vid akademien (i hr Håkansson's klass) och vände sig då till en bekant sånglärare i Stockholm, för att få höra hans omdöme om hennes röst. Denne som, inom parentes sagdt, ingalunda är någon beundrare af det Güntherska regementet, afgaf det omdömet, att hennes röst blifvit särdeles väl behandlad, och att hon, för att kunna debutera, blott skulle behöfva att för någon tid komma under en lärares ledning, som vore särskildt lämplig att undervisa henne i dramatisk sångkonst.

Hon for då till Köpenhamn och tog under halftannat år lektioner af hr A. Rlberg. Omedelbart före sin debut sjöng hon igenom sina roller för *Signe Hebbe*, af hvilken hon tillika tog lektioner i plastik.

Häraf framgår således, att fröken Klemming redan grundligt inhämtat »den gamla skolans» konstnärliga andningssätt, innan hon började taga lektioner af hr A.; och åtminstone vi, som i olikhet med hr A. anse, att sättet att andas har en ofantlig betydelse för sången, kunna ej tro annat än att just denna omständighet varit af väsentlig betydelse för den unga sångerskans vidare utveckling.

Enligt hr A:s åsigt har hela detta förarbete ingen betydelse, men vi, som tro, att Dannström har rätt, då han i sin »sångmetod» (p. 35) säger: »Viktigast är emellertid förmågan att konstnärligt andas, att spara den inandade luften», måste följdriktigt anse, att det viktigaste vid undervisningen redan var undanjordt hos fröken Klemming, när hon blef hr A:s lärjunge.

Vare detta sagdt utan all *malice*, och utan att på något sätt vilja förringa värdet af det *plus* hr A. fogat till ifrågakarande sångerskas utbildning!

Helt annorlunda bevisande för hans methods förträfflighet skulle det vara, om hr A. framförde några verkligt stora sångare eller helst sångerskor, (ty uti sångkonsten stå kvinnorna högst), hvilka *uteslutande* blifvit undervisade af hr A., och som således aldrig af någon

annan lärare fått inhämta det konstnärliga sättet att andas.

Läran om en regelbunden andnings betydelse synes i sjelfva verket vara ett gemensamt drag för alla sångskolor, äfven för den tyska (hvilken hr A. eljest anses stå närmast), och vi skulle särskildt vilja bedja hr A. att väl begrundar, hvad professor Siebel säger derom i sin bok »Das Tiefathmen im Gesange.»

* * *

Af ofvanstående erinringar, hvilka utrymmet ej tillåter mig att ytterligare utvidga, förstär läsaren, att man ej kan obetingadt lita på *allt*, som hr A. säger i sitt arbete. Detta bör dock ej hindra oss från att erkänna, att deruti finnas en mängd goda och lärorika saker, framställda på ett klart och förträffligt sätt.

Särskildt hans uttalande mot det tyvärr allt för vanliga förkvacklandet af de nordiska rösterna i Frankrike, under försöken att förändra deras nationellt egendomliga, skära klangfärg, borde tagas allvarligt *ad notam* af såväl våra unga sångarämnar som af deras resp. målsmän och mecenater.

Till bestyrkande af sitt inlägg härutinnan anför hr A. i bokens slutord ett uttalande af hr Dannström i hans välkända »Sång-metod».

Hr A. citerar här Dannström såsom »en erkänd auktoritet i ämnet.» Detta är ju ett vackert erkännande från hans sida, om det än kan sägas stå i strid mot den hänsynslöshet, hvarmed hr A. förut anfallit den sångskola, af hvilken nämnde sånglärareveteran kan anses som en af de mest framstående representanterna i vårt land.

Om hr A:s öfverdrifvet skarpa utfall mot Musikaliska Akademien vill jag ej närmare yttra mig. Af hans motto framgår, att förf:s afsigt varit att »sårar och döda»; men om detta gagnat saken, lemna jag derhän. Snarare tyckes det, som om han genom sitt öfvermod skjutit öfver målet.

—n—

Rossinis 100-års-dag.

Den 29 februari detta år har hundra år förflutit sedan »Svanen från Pesaro» kom till världen. Gioacchino Rossini föddes nämligen i denna stad ofvannämnde dag 1792. Den odödlige skaparen af »Barberaren i Sevilla» och Wilhelm Tell» kommer med anledning häraf att i dessa dagar firas med minnesfester och uppförande af hans förnämsta verk såväl i hans fädernesland som mångenstädes utom detsamma, och äfven vår kgl. opera kommer sålunda att högtidlighålla hans minne. Ett fjerdedels sekel är nästa år förgånget sedan Rossini i Paris slutade sin lefnad, rik på ära och detta jordiska goda, som sällan tillfallit ton-

konstens stormän. Hans död inträffade d. 13 november 1868, och då hade 58 år förflutit sedan hans första opera uppfördes, 52 år sedan »Barberaren» först gick öfver scenen och nära 40 år sedan han med »Wilhelm Tell» sjöng sin sceniska svanesång. Under sista hälften af sitt lif skref Rossini utom smärre saker endast sitt berömda »Stabat mater», 1832 (utvidgadt 1841) och sin stora »Messe solenne», som först uppfördes 1869 på Théâtre italien.

En utförligare biografi öfver mestron spara vi till längre fram, då vi skola illustrera densamma med hans bild, i enlighet med den uppgift vi förelagt oss, att i hvarje årgång återkalla minnet af någon bland musikhistoriens berömda hädangångne män.

—♦—

Obs.! Fortsättning af uppsatsen *Hur skall man spela piano?* följer i nästa nummer, då äfven en artikelserie: *Musiken och dess mästare* af Anton Rubinstein kommer att taga sin början.

—♦—

Musikpressen.

På Abr. Hirsch's förlag har utkommit:

Gioconda, opera i 4 akter af A. Ponchielli, Potpourri: 2-händigt: Pr. 2 kr.; 4-händigt: Pris 2,50;

Gioconda, klaverutdrag, 2-händigt. Pris 5 kr.

På Elkan & Schildknechts förlag har utgifvits:

För piano 2-händ.:

Bengzon, Ferd.: *Badinage*. Pris 75 öre;

För piano 4-händ.:

Sjögren, Emil: *Festspel* för orkester, op. 28, tillagnadt sällskapet Gnistan, arrangement för piano, af L. G. Bratt. Pris 2 kr.;

För en röst med piano:

Petre, Torsten T:son: *Das höchste Glück, der tiefste Schmerz*, Lied för bariton oder alt (c—g); Gedicht von Julius Sturm. Op. 11. Pris 50 öre; — *Flug liten fjäril, flyg!* romans för sopran eller tenor (g—a), op. 12, tillagnad grefvinna Mathilde Taube, föld Grabow. Pris 50 öre; — *Farväl till furuskogen*, romans för mezzo-sopran (h—g), op. 13, tillagnad grefvinna Robert de la Gardie. Pris 75 öre;

På Abrah. Lundquists förlag har utkommit:

För piano 2-händ.:

Holtz Victor: *Danshäftet för såsongen*, Vals, Polka och Hambopolska. Pris 75 öre;

Från musikförläggaren Otto Forberg i Leipzig ha följande musiknova blifvit oss tillsända:

v. Wilm, Nicolai: *Acht Clavierstücke*, op. 107, n:r 1, Arabeske, n:r 2 Melodie, n:r 3 Impromptu, n:r 4 Gedenkblatt, n:r 5 Toccata, n:r 6 Canzonetta, n:r 7 Blüette, n:r 8 Novellette. Pris å n:r 3 och 8 mark 1; å de öfriga mark 0,75;

Gänschals, C.: *Die Blumenfee*, op. 111. — *Maienlust*, op. 112. — *Treues Gedenken*, op. 113. — *Vergissmeinnicht*, op. 114, å 1 mark;

För piano 4-händ.: —

Strelezki, A.: *Melodie*, op. 110 n:r 7. Pris mark 1,50.

För flöjt och piano, flöjt och stråkvintett:

Popp, W.: *Gesangscene*, Melodisches Tonstück, op. 428. Pris: för flöjt och piano: mark 1,50; för flöjt och stråkvintett: mark 2,75.

Potpourriet för 2 händer ur »Gionconda» ha vi förut anmält såsom utsändt från en annan af våra förläggare. Hr Hirsch har tillika ett 4-händigt arrangement att bjuda, äfven detta såsom de förstnämnda arr. af F. Brissler men utan svensk textstrof vid de särskilda styckenas början. Klaverutdraget är försedt med komponistens porträtt. Öfvergå vi till de ofvannämnda svenska kompositionerna, framträder i främsta rummet Em. Sjögrens Festspel, komponerad för det literära och konstnärliga sällskapet »Gnistan» i Göteborg till dess stora fest under Göteborgs konstutställning förra sommaren. Det ligger en verklig feststämning i denna rytmiskt liffulla, harmoniskt rika och omvexlande tonsättning, som här föreligger i ett ypperligt arrangement af den store musikvännen och högt muskibildade grosshandlaren L. G. Bratt d. ä., som förut gjort sig fördelaktigt bekant genom sådana arrangementer af Normans quartetter m. m. Bengzons »Badinage» är, sin titel likmätigt, ett muntert stycke, som är musikaliskt underderhållande och ej svårt; genom sina sextondels passager i legato och staccato för högra handen är det tillika ett godt elevstycke, hvarför fingersättningen kunde ha gjorts utförligare, än som skett. Sångerna af Petre (dotterson till hofsångaren J. A. Berg) röja, liksom andra af den unge tonsättaren utgifna sånger, ett musikaliskt sinne och äro väl satta ehuru i enkel stil. Bäst till uppfinningen synes oss opus 12, der dock ackompanjementet med de ihållande basoktaverna är något tungt; omvexling med enkla basnoter hade verkat mindre tröttande här. — Holtz danshäfte har syskontycke med den gouterade danskomponistens föregående produktioner. Den med introduktion försedda, mera stort anlagda

valsens titel »Nu eller aldrig» kanske tillkommit med tanke på — skottåret.

Af Forbergs förlagsartiklar intaga v. Wilms pianostycken ett framstående rum. En nobel diktation till innehåll och form är utmärkande för denne tonsättare, hvars alster med allt skäl kan rekommenderas den musikaliska ungdomen såsom ädelt smakbildande, och pianospelare i allmänhet såsom de bästa rutida tonsättningar i enklare stil för deras instrument. Af de här anmälda styckena äro de flesta helt lätta, något svårare men ock instruktivt nyttiga, äro Toccatinan och Novelletten. Ingen musikhärare bör underlåta att använda Wilms pianosaker vid undervisningen. Från dessa goda nyheter vända vi oss till hr Gänschals' »Salongsstycken», hvilkas blotta titlar antyder att de höra till det mera flacka salongskramet, som en förläggare väl måste, för att tillgodose en viss nutidspubliks smak och förmåga, sända ut i världen; dessa pianosaker höra alla till de lätt utförbara. — Strelezkis fyrehändiga Melodie är ett rätt behagligt stycke, som ej bereder de spelande några svårigheter. — En mera ovanlig tonsättning är Popps »Gesang-Scene» för flöjt, 1:a och 2:a violin, alt, violoncell och bas. Flöjstämman, med sina flöjten tillhörande löpningar, sköter naturligtvis här sångstämman och strängkvintetten ackompanjementet. Tonsättningen kan rekommenderas för musikaliska hem, der tillfälle gifves att utföra sådan musik. Sättningen med piano i stället för kvintett gör naturligtvis kompositionen mera tillgänglig.

Från scenen och konsertsalen.

Kgl. Operan. Febr. 17, 21, Thomas: *Mignon* (Mignon, Wilh. Meister, Lothario: fru Edling, hr Ödmann, Nygren) — 19 Boito: *Mefistofeles* — 22, 25 Mascagni: *På Sicilien*, Grieg: »Fra Holbergs tid» (mellanaktsmusik till »Jeppe på berget») — 24, 28 *På Sicilien* (28:te ggn), David, Fel: *Lalla Rookh* (Lalla Rookh, Mirza: frökn. Holmstrand, Karlsohn; Noureddin, Baskir: hr Strandberg, Brag) — 26, *Tredje symfonikonserten*: 1 Reinecke: uvert. t. »Konung Manfred»; 2 Wagner: Scen och aria ur »Den flygande holländaren» (hr Salom. Smith); 3 Herbert, Vict.: a) Scène d'amour, b) Chansonette, ur serenad för stråkork.; 4 Hallén: ur »Valdemarsagan», symfonisk suite för stor orkester: a) Morgonväkt i St. Nikolaus, b) Valdemarsdansen (Bourré), c) Unghanses dotter, d) Svart-häll — 29 Mascagni: *På Sicilien*, Donizetti: *Regementets dotter* (200:e gången).

Södra teatern. Febr. 23, 29 *Fru Hin.*

Musikal.-Akademien. Febr. 16, *Filharmoniska sällskapet* 2:dra abonnementskonsert. 1 Mendelssohn: »Hebriderna», konsertuvertyr; 2 Schumann: »Nyrässläng» för soli, kör och ork., dikt af Fr. Rückert (öfv. af Ad. Lindgren); 3 Weber: aria ur »Oberon» (fru Pyk); 4 Gade: »Agnete och havfruerna», för solo, (fru Pyk), fruntimmerskör och ork., dikt af H. C. Andersen; 5 Stenhammar, Wilh.: »Prinsessan och Svennen» för soli (fru Pyk, hr Lemon), kör och ork.; 6 Grieg: »Foran

Sydens kloster», för soli (fru Pyk, frk. Nyberg) fruntimmerskör och ork., dikt af Bj. Björnson. Biträdande: Kgl. hofkapellet, frk. Gerda Pettersson m. fl.

Febr. 23 Frans Nerudas 2:a musiksoaré. 1 Norman, L.: Sonat, D-dur, op. 28; 2 Haydn: Pianotrio, C-moll, n:r 7; 3 Fibich, Zdenko: Quartett, e-moll, för piano, violin, altviol och violoncell. Bitr.: frk. Sigrid Pettersson, fru H. Svedbom, hr Book, Sandquist

Febr. 29 *Musikföreningens* 28:e konsert. 1 Palestrina: Psalmus C L-mus. Davidis, för blandad dubbelkör; 2 Beethoven: Lieder von Gellert: a) Bitten, b) Die Liebe des Nächsten, c) Gottes Macht und Vorsehung, d) Vom Tode, e) Die Ehre Gottes aus der Natur (hr Salom. Smith); 3 Krug, Arn.: Majdrottningen för 3-stäm. fruntimmerskör med piano; 4 Berwald, Franz: Septuor för klarinett, fagott, corno, violin, altviol, violoncell, kontrabas (hr J. och A. Kjellberg, Almgren, Zetterquist, Sandquist, Neruda, Meinel); 5 Söng (hr Smith); 6 Blandade körer å Capella: a) Lindblad, A.: En sommarafton, b) Josephson, J. A.: Morgonvandring, c) Oro, folkmelodi, arr. af W. Svedbom, d) »Du gamla, du friska, du fjällhöga nord», arr. af A. Rubenson.

Berns' salonger. Febr. 21, *Typografiska föreningens sångkör* (»Bellmanskören») under dir. Er. Åkerbergs ledning. Biträdande: hr C. F. Lundquist, Hugo Alfvén (violin).

Efter mer än ett årtiondes hvila har Felicien Davids intagande opera »Lalla Rookh» återupptagits å k. operan. Densamma gafs här först 1870 med Signe Hebbe och Arnoldson som Lalla Rookh och Noureddin, fru Ch. Strandberg och P. Janzon som Mirza och Baskir. Operan upptogs åter 1875, då herr Westberg debuterade som Noureddin; sista gången operan gafs var 1881, då hufvudrollerna innehades af frökn. Moe och Karlsohn, hr Ödmann och Janzon. Vid denna repris återstår af hufvudpersonerna endast fröken Karlsohn. I titelrollen hade fröken Holmstrand nu sitt första större parti efter återinträdet på vår operascen, och detta skedde med en succés, hvarom såväl publik som kritik varit ense. Med en förtjusande apparition, värdighet och behag i hvarje rörelse, väljudande och uttrycksfullt sångföredrag framstälde fröken Holmstrand en verklig idealbild af den unga orientaliska furstedottern. Såsom hennes sällskapsdam, den skalkaktiga Mirza, var fröken Karlsohn i allo lika förträfflig. Hr Strandberg lämpar sig rätt bra för den förklädde herskaren, och hans lyriska tenor och smakfulla sång göra sig här rätt väl gällande. Som Baskir har hr Brag fått en tacksam rol, hvori han inlägger en rolig komik, och hans kraftiga stämma gör en god insats i ensemblen och i kupletterna. Vi hoppas att denna opera med sin sköna, orientaliskt färglagda, romantiska och i kupletterna franskt spirituella musik samt smakfulla instrumentation skall kunna hålla sig längre uppe denna gång än förut varit fallet. Det skulle hedra smaken hos vår operapublik. Operarepertoaren har för öfrigt ej erjudit något nytt.

Tredje symfonikonserten var mindre talrikt besökt än dessa konserter

bruka vara. Den enda nyheten å programmet var också Reineckes uvertyr, ett väl skritvet, melodiskt och väl instrumenterad orkesterverk, som dock ej var prägladt af någon anslående originalitet. Konsertens slutnummer utgjordes af hr Halléns präktiga orkestermålning ur »Valdermarssagan», förut gifven å hans egen konsert i Berns' salong för ett par månader sedan. Allt ifrån den stämmningsfulla Morgonväkten med sin fogelsång och morgonklämtning samt förträffligt tecknade stegring af det tilltagande dagsljuset, intill det stormbrusande, måhända något uttänjda slutstycket, fängslade det i hög grad åhörarnes intresse, som yttrade sig i ett intensivt bifall. Som mellannummer gafs ett par af filharmoniska orkestern förra året spelade småbitar för stråkorkester af Herbert, af hvilka chansonetten, ett rätt täckt stycke, framkallade bissering. Före dessa sjöng hr Salomon Smith med orkesterackompagnement den stora introduktionsarian ur »Den flygande Holländaren» på ett högst dramatiskt och kraftigt sätt, som i hög grad anslag publiken.

Filharmoniska sällskapets konsert gafs inför fullsatt salong och hade äfven ett särdeles lockande program med saker af Mendelssohn, Schumann, Gade och Grieg samt ett nytt större körverk af en ung, debuterande komponist, hvarjente fru Louise Pyk efter flere års frånvaro nu låt höra sig och hofkapellet medverkade. Konserten inleddes med den af detta under kapellmästaren Halléns ledning förträffligt utförda Mendelssohnsuvertyrerna »Hebriderna». Schumanns derpå följande »Nyarssång», komponerad under hans vistelse i Düsseldorf och först utförd der följande år, hör väl icke till hans mest inspirerade kantater men är storlagen och innehåller många vackra saker i såväl solo- som körpartierna. Mellan detta nummer och nästa körstycke, Gades från hans tidigare period härstammande melodiskt intagande tondikt »Agnete och Havfruerna», sjöng fru Pyk Ocean-arian ur »Oberon», åt hvilken hennes vackra röst och dramatiska fördrag gaf en god tolkning, om än stämman åt höjden tycktes ha förlorat något af friskhet och kraft; den svåra arian ställer ock stora fördringar på dess utförande. Deremot lyckades fru Pyk förträffligt i de solopartier hon sjöng i de följande körerna. Stenhammars stora körverk med soli och orkester väckte stort intresse, och den ungtönsättaren blef upprepade gånger inropad efter dess slut. Detsamma röjer också mycken begåfning, melodisk uppfinning och framför allt en hos en så ung komponist ovanlig och intressant behandling af orkestern. Det hela företer visserligen ej någon allt igenom utpreglad originalitet, men är poetiskt tänkt och innehåller många vackra harmoniska vändningar. Svensens parti utfördes med känsla och sant uttryck

af herr Lemon, hvars klangfulla tenor lämpade sig särdeles väl för denna uppgift.

I Griegs mästerliga och gripande tondikt »Foran Sydens kloster» utfördes förtjenstfullt vexelsången af fru Pyk och fröken Nyberg, hvars djupa altstämma här gjorde synnerlig effekt.

Musikföreningens 28:de konsert under herr Frans Nerudas ledning gafs inför en ganska talrik och, som det tycktes, belåten publik. Programmet erbjöd mycken omvexling, ovanligt nog med ett större kammarmusikverk midt ibland vokalsakerna. Palestrinas, den berömde kyrkokomponisten från 16:de århundradet, 150:de Davids-Psalm började konserten, men vår publik tycktes ej sentera den gamla musiken med sina oförmedlade treklangsföljder och en stil så olik nutidens. Denna psalm är emellertid ett verk som förtjenar uppmärksamhet och som äfven skänker musikalisk behållning, särdeles är det mera rytmiskt lifliga slutet intressväckande. Från Palestrina bildade Beethoven öfvergång till nutidsmusiken med sina ädla Gellert-sånger, på ett mästerligt sätt utförda af herr Smith, som, då fru Pyk var af sjukdom hindrad att sjunga de på programmet stående Dyvekesånger, äfven utförde ett par sånger af Lassen och Elling lika förträffligt.

Den följande körsången af Arnold Krug (f. 1849 i Hamburg och bosatt der, son till den bekante pianokomponisten D. Krug) är ett särdeles i början rätt melodiöst välklingande stycke med vackert pianoackompagnement, som förtjenstfullt sköttes af fröken Ellen Dorph. Den nämnda kammarmusiken utgjordes af Fr. Berwalds septett för sträng- och blåsinstrument, hvilken ej förut varit gifven offentlig, hvad vi veta. För återgifvandet af denna genialiska och vackra komposition, som framkallade intensivt bifall, torde man ha att tacka hr Neruda, som upptog detsamma i stället för ett par tillämnade körsånger, som af ett eller annat skäl uteslöts. Utförandet, hvarvid i synnerhet klarinetten och första violen (hrr Kjellberg och Zetterquist) spela en stor rol, var mönstergilt och exekutörerna inropades ett par gånger efter styckets slut. De konserten avslutande körsånger, af hvilka Svedboms arrangement af en folkvisa var företrädesvis intressant, helsades af åhörarna med lifligt bifall, hvilket väl ock gälde lika mycket Musikföreningen och dess dirigent samt konserten i sin helhet.

Frans Nerudas 2:a, mera privata, musiksoaré bjöd på en sonat för piano och violoncell af Norman, ett verk som dock ej kan räknas till hans bästa kammarmusik, mera anslag fader Haydns intagande, klara och melodiska pianotrio. En ny bekantskap utgjorde ett verk af en här föga känd tonsättare, hvilket avslutade soarén, Fibichs pianokvartett, ett originelt, om mindre van-

lig talang vittnande arbete. Komponisten (f. 1850 n. Czaslau i Böhmen) har utbildat sig i Prag och Leipzig och är kapellmästare sed. 1876 i Prag; känd som god kompositör af orkester- och vokalsaker m. m.

De båda konserterna, Allmänna Sångföreningens och Typografiska föreningens i Berns' salong (vid den senare båda salongerna nästan fullsatta) ha vi ej utrymme att närmare redogöra för. Såväl herr Lindströms kör, som speciellt herr Åkerbergs »Bellmanskör» vunno rikt bifall, hvilket ej heller fattades de å konserterna biträdande solisterna.

Från in- och utlandet.

Kongl. operan. Återuppförandet af Rossinis »Wilhelm Tell», som till firande af hans hundraårsfödelsedag skulle ha inträffat d. 29 febr. blef för mellankomna hinder uppskjutet till d. 2 mars. — Dagen för »Giocondas» premiär är ännu icke bestämd.

Ett förslag till inköp för statens räkning af Svenska teatern, der kgl. operan nu är inrymd, säges utarbetas inom finansdepartementet. Fördelen af ett sådant inköp vore, att nu varande operalokal blefve billigare, att dramatiska teatern sedan kunde flyttas dit och dess nu varande, säkert ett högt pris betingande tomt, kunde säljas.

Gustaf III:s namnskiffer å den krönte, af Sergels genier uppburna skölden, som prydde scenöppningen i det gamla operahuset, kommer att intaga samma plats i det nya. — Den gamla operabyggnaden är nu både in- och utvändigt under rifning.

Auliska kvartettens 4:e kammarmusiksoaré eger rum d. 3:e dennes i Vetenskaps-akademiens hörsal.

Rich. Anderssons och O. Lejdströms 1:a Musikafon hålles d. 7 ds i vetenskapsakademien med bitr. af frkn. A. Piehl, Ellen Dorph och hr Lambère.

H. Theobaldi, violinvirtuos, låter höra sig här för första gången å konsertmatiné i Berns' salong, söndagen d. 6 mars.

Hr Ragnar Grevillius gifver sönd. d. 13 mars en matiné i Berns' salong med biträde af Auliska kvartetten och en utvald quartett af Upsala-sångare, såsom vi förmoda tillhörande sällskapet O. D., hvaraf hr Grevillius sjelf varit medlem. Man får vid denna konsert äfven nöjet höra den behagliga och förträffliga sångerskan fru Dagmar Sterky och likaså altsångerskan frk. Nyberg, hvars röst väckte sådan uppmärksamhet vid sista filharmoniska konserten.

Fru Louise Pyk annonserar konsert i Musikaliska akademien till den 15 mars.

Pianovirtuoser. Fru Menter och hr Sapellnikoff ge sin andra konsert d. 4 d:s, mot slutet af månaden hitväntas den berömde pianisten *Bernhard Stavenhagen*. Äfven fru Stern säges vara att återvänta hit i denna månad.

Nya sängsällskapets 2:a konsert eger rum i slutet af mars. Programmet upptager utom solonummer, 3 körer à capella, »Måste ock af törnen vara» af P. U. Stenhammar, »Vackra astrar» af L. Norman, »Håttunaleken», ballad för soli, blandad kör och piano i 3 afdelningar af Aug. Körling samt »Det var en gång en konung» af E. Åkerberg. Dessutom innehåller programmet två damkörar af L. Delibes, »Les norvégienes» och »Les nymphes des bois».

Göteborg. Gounods »Faust» gafs d. 15 febr. för första gången af Lindbergska operatruppen på Stora teatern med fru Heintz som Margareta, hr Bratbost och Söderman som Faust och Mefistofeles, Linden som Valentin; frk. Lindegrén, som först var hindrad af sjukdom att uppträda i Margaretas parti, har sedan uppburit detsamma med framgång. Den 29 febr. skulle operan gifvas för 9:e gången med fru Vendela Sörensen som gäst i Margaretas roll. Fru Sörensen skall äfven låta höra sig som Julia i Gounods »Romeo och Julia», då hr O. Lemon kommer att sjunga Romeos parti.

Stora teatern har för öfrigt bjudit på »Per Gynt», »Wermländingarne» och »På Gröna lund», hvari den gamla snart 70-åriga skådespelerskan och f. d. direktisen fru Elffors spelade värdinnans rol och då firade sitt 55-åriga teaterjubileum, samt med anledning deraf blef hyllad med blommor, lager och inropningar. — Bassångaren Ax. Sandberg och violinisten Carl Bredberg gäfvu d. 17 febr. konsert med biträde af frk. E. André och en P. B-kör.

Den 29 febr. gaf fru Essipoff här konsert, som ett par gånger måst uppskjutas i följd af hennes konserterande i Norge.

Upsala. Den 25 febr. gaf Aulinska quartetten sin 2:a abonnementskonsert å Gillesalen under stort bifall, som synnerligast efter slutnumret, Griegs g-moll-quartett, var mycket entusiastiskt. — Två dagar derefter hade fru Dina Edling och hr Salomon Smith konsert i samma lokal, då fru Edling blef mycket hyllad efter utförandet af sänger af Schumann och Grieg, hr Smith ej mindre för de sänger af Lassen och Elling, som han sjöng. Mycket bifall väckte en af konsertgifvarne utförd duett ur »Gioconda».

Kyrkokonsert gifves den 5 mars under beskydd af prins Carl i Östermalms kyrka till förmån för fallandesjukasinnessvaga barn. Vid denna konsert

biträda grefvinna Taube, hr A. Willman, Fr. Book, R. Grevillius, Ax. Ödman, A. Lindström och amatörer.

Vincenzo Pasqualis, den bekante operasångaren, börjar d. 2 mars uppträda i Berns' salong, der engagerad för två månader.

Prof. Julius Günther, den värderade f. d. operasångaren och sångläraren, ingick den 1 mars i sitt 75:e år. Prof. Günther är fortfarande vid full vigör och verksam som lärare.

Norge.

Kristiania. Fru Essipoff har låtit höra sig här å 3 konserter (d. 17, 19, 21 febr.), af hvilka den senare, en folkkonsert i fästningens gymnastiksal, började kl. 1/6 6. Vid de föregående biträdde hon af hr Th. Lammers och sängerskan Betzy Haslem. Den 26 febr. spelade fru E. å Kristiania teater mellan ett par talpjeser Chopins F-moll-konsert. Denna teater har för öfrigt under förra månadens senare hälft af pjeser med musik endast bjudit på »Sigurd Slembe» af Bj. Björnson (Sigurds 1:e flugt) med Rik. Nordraaks musik.

Musikföreningens 6:e konsert, som avslutade säsongen 1891—92, egde rum den 20 febr. i cirkuslokalen under hr Iver Holters ledning, hvarvid utfördes Webers »Euryanthe»-uvertyr, Agathas aria ur »Friskyttan» (fröken Nielsen-Trust) och musiken till Mendelssohns »Sommernattsdröm». — 3:e kamarmusiksoarén, i bröd. Hals' lokal d. 27 febr., hade följande program: 1. Brahms: op. 25, pianoquintett, g-moll; 2. Sanger (frk. Signe Hille); 3. Mendelssohn: op. 66 pianotrio, c-moll (fru Agathe Gröndahl). — Bernh. Stavenhagen ger konsert här d. 2 april.

Bergen. Handtverksföreningen härstädes har haft en fest för Edv. Grieg, som i sitt svar på festtalet yttrade, att det på 100 år ej stätt så sorgligt till som nu med musiklifvet i Bergen, men man borde ej uppge hoppet om bättre förhållanden.

I Trondhjem har fru Ol. Moe gifvit en talrikt besökt konsert.

Finland.

Helsingfors. Af härvarande teatrar har Svenska teatern i slutet af febr. upptagit Lecoqs »Den lille hertigen» och Alexanders-teatern Millöckers »Stäckars Jonathan». — Den 20 febr. gaf orkesterföreningen sin 5:e symfonikonsert i universitetssalen under hr Kajanus' ledning med biträde af den belgiske violinvirtuosen Johann Smit, som då spelade Paganinis 1:a konsert, Sarasates »Iota arrangones» och Notturmo af Chopin. För öfrigt utfördes D-dur-

symfoni af Haydn och M. Bruchs inledning till »Loreley».

Vid hr Kajanus' populära konsert i societetshuset d. 23 febr. biträdde äfven hr Smit.

Danmark.

Köpenhamn. Kgl. teatern har fortfarande, med en veckas mellanrum, gifvit »Heksen» och dessutom »Kungen har sagt det», »Drot og Marsk» samt »Cavalleria rusticana». I först- och sistnämnda operor har hr Edv. Agerholm, tenorsångare, elev af Arvid Ödman, uppträdt; hr A:s röst beskrifves emellertid såsom liten till omfång och styrka, bäst passande för den lätta operan. — På Casino ges fortfarande »Corneilles klockor». — Å 3:e filharmoniska konserten biträdde fru Menter och hr Sapellnikoff, och utfördes derjemte Beethovens 7:e symfoni samt Bizets suite »I Rom». — Den 25 gäfvu fru Menter och hr Sapellnikoff egen konsert. — Vid musikföreningens 3:e abonnementskonsert biträdde hr Aug. Winding och fröken Marie Schade.

Paris. Hundraårsdagen af Rossinis födelse firades å stora operan med uppförande af »Wilhelm Tell».

Wien. Massenets ny opera »Werther» har nu uppförts å hofteatern och vunnit rätt mycket bifall. Musiken beskrifves som ett älskligt musikaliskt filigransarbete, fullt af stämning och behag, dock lemnande en viss tomhet efter sig. Hufvudrollernas innehafvare, frk. Renard (Lotte) och hr Van Dyck, vunno stort erkännande.

Pietro Mascagni har fullbordat en ny 1-akts opera, som heter »Zanetto», med text efter Coppés äfven här uppförda lyriska stämningsbild »Le passant» (»Förbi»).

En divas reseäfventyr.

Henriette Sonntag, sedermera grefvinna Rossi, den berömda sängerskan, befann sig en dag, just då hon stod på höjden af sin ryktbarhet och popularitet, på återfärd till Berlin från Prag, der hon, som vanligt, försatt publiken i hänryckning.

Man lefde då ännu i postvagnarnes tid och konstnärinnan rastade trött i Reichenberg, den konstnärälskande staden i det tyska Böhmen. Just som hon ämnade draga sig tillbaka till sitt rum, fick hon i värdshusets matsal se en uppslagen affisch. Ett resande operasällskap besökte staden. Det hade samma afton ämnat gifva »Figaros bröllop», men föreställningen måste inställas, emedan Susannas framställarinna plötsligen insjuknat och någon annan sängerska icke under den korta tiden kunnat anskaffas.

Då fick konstnärinnan en idé af det förflugna slag, som ej är ovanligt hos artister. Teatern låg icke långt derifrån; hon behöfde endast några minu-

ter för att begifva sig dit och erbjuda direktören att sjunga Susannas parti.

— Men hvem är ni? frågade direktören.

— Det måste jag tills vidare förtiga.

— Men kan ni också sjunga det svåra partiet?

Sonntag slog en drill, och den lilla trupps öfverlycklige direktör egde uppfattning nog för att icke mer hysa något tvifvel om sångerskans kompetens.

— Ännu en fråga? Hvad begär ni för honorar?

Henriette Sonntag studsade ett ögonblick.

— Gif mig det samma som min kollega får! För öfrigt afstår jag derifrån till hennes förmån, emedan hon ju är sjuk.

Föreställningen började. Huset var öfverfullt. Man väntade ifrigt på den främmande sångerskan, som man hade att tacka för att föreställningen kunde ega rum. Henriette Sonntag framträdde på scenen. Vid de första tonerna förstod redan åhörarskaran, att den hade en betydande konstnärinna framför sig. Tystnad rådde i salongen, såsom den samma endast kan bryta sig väg, då uppmärksamheten är spänd i högsta grad. Henriette Sonntag kände sig själf mycket road af det inkognito hon ålagt sig. Hon har kanske aldrig sjungit så härligt som då. Hennes

goda lynne meddelade sig åt den roll som hon hade att framställa. Hon hade dertill en särskild förkärlek för Susanna, denna den härligaste af den odödlige Mozarts alla kvinnogestalter. Allt fullare framqvälde hennes toner, allt sjäfullare blef spelet och allt innerligare sången. De medspelande på scenen voro icke mindre hänryckta än publiken. Man vågade icke mer fråga hvem hon var, men man bråkade icke desto mindre sin hjerna för att utfundera det. Så kom sista akten, hvilken innehåller rollens glanspunkt, den berömda trädgårdsarian. Då utropade, innan publiken hann utbrista i sin bifallsstorm, en röst:

— Det är Sonntag!

— Ja, det är Sonntag! Det kan endast vara Sonntag! ljöd det ur hundratala strupar.

— Sonntag! Sonntag! jublade nu hela publiken.

Tigande, öfverlycklig, med det behag, som hon egde i så rikt mått, nickade konstnärinnan jakande till publiken.

Hon berättade sedan ofta, att af alla triumfer, som hon skördat under sitt lagerkrönta konstnärslif, hade ingen gladt henne så mycket som denna, hvilken hon eröfrat under ett inkognitos anspråkslösa mask.

Dödsfall.

Czillay, Rosa, förr mycket firad operasångerska, afled i Wien d. 20 febr. 58 år. Hon har låtit höra sig å Wiens, Londons, Madrids m. fl. städers operascener, förlorade för 18 år sedan sin röst och blef sedan sånglärarinna. Hon dog i fattigdom och begrofs på fattigvårdens bekostnad.

Gamucci, Baldassare, flitig och begåfvad komponist, lärare och musikskrifställare, född 14 dec. 1822 i Florens, † derst. Han har skrivit ett requiem, kantater, psalmer, motetter, en opera, en elementarmusiklära och »Intorno alla vita ed alle opere di Luigi Cherubini (1869).

Warmuth, Carl, musikhandlare, född i Thüringen, † d. 22 febr. i Kristiania. Warmuth kom 1840 till Kristiania som medlem af ett musikkapell »Harzverein», och grundade der 1843 den stora musikhandeln, som nu, utvidgad med instrumenthandel och stor förlagsverksamhet, innehafves af hans son.

Rättelse. I artikeln »Premiärer å k. operan i Stockholm 1866—91» förekommer en utslutning sid. 11, sp. 3, der det skall stå: Nessler, Victor: *Trumpetaren från Säkkingen*.

För hvarje musikaliskt hem rekommenderas

SVENSK MUSIKTIDNING,

Nordiskt musikblad, 12:te årg., innehållande populär läsning i musikaliska ämnen, instruktiva artiklar om musikundervisning etc., biografier med porträtter, följetonger, notiser om musikverldens tilldragelser m. m.

Tidningens årsprenumeranter erhålla musikbilagor, (omkring 14 sidor) af god och lätt utförbar sång- och pianomusik. Tidningen utkommer 2 gånger i månaden (utom juli—aug.); Pris pr år 5 kronor. Prenumeration sker direkt hos Redaktionen Olofsgatan 1, i bok- och musikhandeln; för landsorten bäst å posten.

OBS! I n:o 1—4 Porträtter, med biografier, af Erik Åkerberg, Anna Karlsöhn, Edvard Grieg och Annette Essipoff; med n:o 6 följer musikbilaga inneh.: pianostycken af Emil Sjögren, Erik Åkerberg och Adr. Dahl, visa af Ludv. Norman.

Organisttjänsten i Skara domkyrkoförsamling är ledig att hos församlingens kyrkoråd sökas inom sextio dagar från första kungörandet häraf i Post- och Inrikes-tidningar. Lönen, hvars belopp delvis är beroende af hvarje års medelmarkegång, uppgår till vid pass 600 kronor.

Skara den 2 februari 1892.

N. J. Linnarsson,
(G. 11447). kyrkorådets ordförande.

Sånglektioner,

innefattande Röstens utbildning, tydligt uttal af texten, articulation, prononciation, frasering, föredrag m. m. samt Rollers instuderande, gifvas från och med 15 Oktober af

Signe Hebbe.
Sturegatan N:o 24.

PIANOLEKTIONER

efter bästa metod, ledande till god teknisk och verkligt musikalisk utbildning, meddelas af undertecknad till moderat pris. Anmälan kan äfven ske skriftligen.

Olofsgatan 1 (Hötorget 6), 1 tr. upp öfver gården. Mottagning kl. 1/29—1/210 f. m. och 12—1 e. m.

Frans J. Huss.

Eleganta Permar

till Svensk Musiktidning finnas till salu å 2 kronor hos P. Herzog, Malm-skilnadsgatan 54.

Svensk Musiktidnings Musik-Album

V—1891,

innehållande för piano: Berger, L.: Menuett; Kirchner, Th.: Albumblad; Mendelssohn: »På sångens lätta vingar» (transcr.); Mozart: Menuett (ur Ess-dur-symf.); Myrberg, A. M.: Lefnadslust; Rietz, L.: Julhelsning; — för sång med piano: Oterdahl, Ada: Den lyckliga kärlekens smärta; Sjögren, Emil: Den långa dagen, säljes å 1 krona å tidningens Expedition. Olofsgatan 1 (1 tr. upp öf. gården) samt i bok- och musikhandeln.

Pianomagasin.

Flyglar, Pianinos, Tafflar och Orglar från in- och utländska utmärkta Fabriker till de billigaste priser. För instrumentens bestånd ansvaras.

Äldre Pianos tagas i uthyte. OBS. Ständigt lager af Flyglar från Blüthner och Pianinos från G. Schwechters berömda fabriker.

Gust. Petterson & Komp.

43 Regeringsgatan 43.

Flyglar, Tafflar och Pianinos från J. G. Malmström.

Innehåll: Amlecare Ponchielli (med porträtt). — Några erinringar vid Fritz Arlbergs försök till en naturlig och förnuftig grundläggning af tonbildningsläran. af ——. — Rossinis 100-årsdag. — Musikpressen. — Från scenen och konsertsalen. — Från in- och utlandet. — En divas resäventyr. — Dödsfall — Rättelse. — Annonser.